

ชื่อโครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ชื่อผู้วิจัย ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล

ปีที่ทำแล้วเสร็จ 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนในประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา และ (2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังคมศึกษา จำนวน 48 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย (1) ครูสังคมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 เขต ๆ ละ 1 โรงเรียน ๆ ละ 8 คน และ (2) ครูสังคมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 เขต ๆ ละ 1 โรงเรียน ๆ ละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์อเมริกัน (2) แบบสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และ (3) แผนการสนทนากลุ่มแบบสัมภาษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนในประเทศไทย อยู่ภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายประกอบการใช้สื่อ และการแบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติกิจกรรม ในส่วนของสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ครูใช้มีหลากหลายประเภท แต่จากการสังเกตการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ มักให้นักเรียนค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต และมีการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนประกอบการเรียนการสอนในบางบทเรียน ส่วนการวัดและประเมินผลเน้นด้านความรู้ โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยเป็นหลัก

สำหรับในส่วนของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกาจากการศึกษาเอกสาร พบว่าการจัดหลักสูตรประวัติศาสตร์ในสถานศึกษามีการกำหนดคโมโนมตีและหลักการสำคัญในวิชาประวัติศาสตร์ ตลอดจนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่มีเป้าหมายชัดเจน 2 ประการ คือ มาตรฐานที่มุ่งพัฒนาทักษะกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ และมุ่งพัฒนาความเข้าใจในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ สำหรับวิธีสอนประวัติศาสตร์ ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้วิธีการที่หลากหลายเช่นกัน สำหรับการใช้อสื่อประกอบการเรียนการสอนมีหลายประเภท แต่มักเน้นสื่ออินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ต่าง ๆ ส่วนแหล่งเรียนรู้ มักใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลวิชาประวัติศาสตร์ จะใช้การวัดและประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้เครื่องมือวัดประเภทต่าง ๆ

(2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 การเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 3 การนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 การสรุปและนำไปใช้ ขั้นตอนดังกล่าวทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านมโนคติทางประวัติศาสตร์ พัฒนาทักษะกระบวนการ และพัฒนาเจตคติและค่านิยมทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางประวัติศาสตร์ไทย

Research Title: Development of a Thai History Instructional Model at the Primary and Secondary Education Levels

Researcher: Professor Dr. Siriwan Sripahol

Year: 2014

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the organizing of history instruction in primary and secondary schools in Thailand and the United States and (2) to develop a model for Thai history instruction at the primary and secondary education levels. The research sample consisted of 48 purposively selected social studies teachers, 16 were social studies teachers from two primary education service areas, eight of which were from one school under each of the two primary education service areas, and 32 social studies teachers from four secondary education service areas, eight of which were from one school under each the four secondary education service areas. The employed research instruments were (1) a note taking form for recording results of documentary analysis on organizing Thai history instruction and organizing American history instruction; (2) an observation form for use in observing the organizing of Thai history instruction in sample schools in Thailand; and (3) a focus group discussion plan/interview structure. Research data were analyzed with content analysis.

Research findings were as follows:

(1) History instruction in Thailand is organized under the National Basic Education Curriculum, B.E. 2551 (A.D. 2008). As for the methods of teaching history, the majority of schools in the sample employed the lecture teaching method with the use of learning media and assigning students into small groups to undertake learning activities. Regarding learning media and learning sources, the teachers employed a variety of learning media and learning sources. However, from observation of teaching it was found that the majority of teachers assigned the students to search knowledge from the Internet, and they utilized learning sources in the community for instruction in some lessons. While measurement and evaluation emphasized the cognitive domain, using an objective test as the main instrument.

Regarding the organizing of history instruction in the United States, from documentary study it was found that the organizing of history curriculum in school included the determination of key historical concepts and principles, the determination of history learning standards the majority of which having two clear goals, namely, the learning standards focusing on development of history thinking process skills, and the learning standards focusing on development of understanding on historical contents. As for history teaching methods, the teachers used a variety of teaching methods. Also, the teachers organized a variety of learning activities. As for the use of instructional media, the teachers make use of a variety of instructional media, but they put emphasis on using the Internet and various websites. As for learning sources, they tended to use the community learning sources in their instruction. Finally, regarding measurement and evaluation in the history courses, they conduct measurement and evaluation of learning outcomes in terms of student's behaviors in the cognitive, affective and process skill domains with the use of various measurement instruments.

(2) The developed model for Thai history instruction at the primary and secondary education levels was composed of the steps for organizing systematic instruction in accordance with the concepts and principles of history learning, namely, Step 1: Presentation of Historical Information, Step 2: Searching for and Collection of Information, Step 3: Presentation and Exchange of Learning, and Step 4: Conclusion and Application. Organizing of information based on the mentioned steps will result in creating learning outcomes based on the determined goals of developing the learner's historical concepts, process skills, and historical attitudes and values.

Keywords: Organizing history instruction, Model for Thai history instruction